

ZAMONAVIY TASVIRIY-PEDAGOGIK TA'LIMDA AN'ANA VA INNOVATSIYALAR: IZLANISHLAR VA YECHIMLAR

**xalqaro ilmiy-nazariy anjuman
MATERIALLARI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**ZAMONAVIY TASVIRIY-PEDAGOGIK TA'LIMDA
AN'ANA VA INNOVATSIYALAR: IZLANISHLAR VA
YECHIMLAR**

xalqaro ilmiy-nazariy anjuman materiallari

Buxoro – 2025

Ilmiy anjumanning dasturiy qo'mitasi

1. O.X.Xamidov – Universitet rektori, rais;
2. K.A.Samiyev – Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor, rais muovini;
3. O.S.Qahhorov – Ilmiy-tadqiqot va innovatsiyalar faoliyatini rivojlantirish departamenti boshlig'i, a'zo;
4. B.R. Adizov – BuxDU huzuridagi PKQT MO mintaqaviy markaz direktori, a'zo;
5. Sh.Sh.Olimov – Pedagogika kafedrası mudiri, kotib;
6. M.A.Jumayeva – Pedagogika kafedrası dotsenti, a'zo;
7. G.T.Zaripov – Ilmiy tadqiqot va innovatsion faoliyatni rivojlantirish departamenti bosh mutaxassisi, a'zo;
8. S.S.Abdullayev – Tasviriy va amaliy san'at kafedrası mudiri, a'zo;
9. T.I.Rajabov – Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrası mudiri, a'zo.

Ilmiy anjumanning tashkiliy qo'mitasi

1. K.A.Samiyev – Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor, rais;
2. O'.U.Rashidov – Moliya va iqtisodiyot ishlari bo'yicha prorektor, a'zo;
3. O.S.Qahhorov – Ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni rivojlantirish departamenti, rais muovini;
4. S.S.Azimov – San'atshunoslik va pedagogika fakulteti dekani, kotib;
5. Sh.Sh.Olimov – Pedagogika kafedrası mudiri, a'zo;
6. A.R.Hamroyev – Pedagogika kafedrası professori, a'zo;
7. S.S.Abdullayev – Tasviriy va amaliy san'at kafedrası mudiri, a'zo;
8. T.I.Rajabov – Musiqa ijrochiligi va madaniyat kafedrası mudiri, a'zo;
9. N.N.Musayeva – Pedagogika kafedrası professori, a'zo;
10. N.E.Azimova – Pedagogika kafedrası professori, a'zo;
11. B.T.Jurayev – Pedagogika kafedrası dotsenti, a'zo;
12. O.R.Ortiqov – Pedagogika kafedrası o'qituvchisi, a'zo;
13. M.N. Amonov – San'atshunoslik va pedagogika fakulteti dekan muovini,

- bilimdonlik, halollik, rostgo'ylik – o'qituvchining muhim axloqiy fazilati, ma'naviy boyligi hisoblanadi. Bu fazilatlar insonning munosabatlarini go'zallashtiradi. Insonning moddiy ehtiyojlari cheklangan bo'ladi va to'la qondirilishi mumkin. Lekin ma'naviy ehtiyojlar ma'naviy boyliklar singari cheksizdir. Kishi yaratgan ma'naviy boyliklarini qanchalik ko'p o'zlashtirsa, uning shaxsi shunchalik barkamol bo'ladi. O'qituvchining ma'naviy boyligi, bilimdonligi xalq manfaatiga, yoshlarning baxti, iqboli, istiqboli, kelajagiga xizmat qilishi zarur.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, O'qituvchilik kasbi –axloqiy xarakterga ega bo'lgan insonparvar kasblardan biri. O'quvchilarga insoniy munosabatda bo'lish, o'qituvchi faoliyatining asosiy tamoyili hisoblanadi. Bu o'qituvchidan bolalarni sevish, ularning qadr- qimmatini hurmat qilish, sho'xliklariga bardoshli ularni jismoniy va axloqiy majruh etuvchi narsalarga murosasiz bo'lishni talab etadi. Muallimning odob -axloqi, insonparvarligi bolalarning kelajagi uchun g'amxo'rlik qilish, ularni hayotda, ijtimoiy va mehnat faoliyatiga tayyorlashga intilishida namoyon bo'ladi. Hushyorlik, pedagogik muomala, diqqat –e'tiborli bo'lish, bolalarni sevish, ularga yaxshilik qilish, o'qituvchilik burchini anglash; mas'uliyatli talabchan va adolatli bo'lish; bilimdonlik, halollik, rostgo'ylik kabilar o'qituvchiga xos kasbiy axloqiy fazilatlaridir. Shuningdek pedagogik faoliyatda o'qituvchidan yuksak darajada rivojlangan irodaviy sifatlarining bo'lishi o'quvchilar oldida obro'sini oshishiga va doimiy o'z ustida ishlashiga yordam beradi. O'quvchilarga nisbatan talab qo'yishda, qat'iylik va izchillik, o'zini tuta bilishi, sabotli va chidamli bo'lish faqatgina irodali o'qituvchiga xos bo'lgan xislatlardir. Iroda o'qituvchida eng yaxshi xususiyatlarning rivojlanishini, doimiy o'z ustida ishlashi va tinmay malakasini oshirib borishini ta'minlaydi. Axloqiy idealga erishishni o'z oldiga maqsad qilgan har qanday o'qituvchidan kuchli iroda, mustahkam matonat va sabr – toqat talab qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- 1.Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston o'qituvchi va murabbiylariga tabrik so'zi – Xalq so'zi 2017
- 2.Hashimov K. Pedagogika tarixi. – T.:Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti. 2005
- 3.Ochilov M.O. Muallim qalb me'mori. – T.: "O'qituvchi" 2001
- 4.Xodjayev B.Q. Pedagogik mahorat . – Buxoro.: Fan va ta'lim 2022
- 5.To'raqulova A. Pedagogik axloq asoslari – T.: "O'qituvchi" 2001

JADID MA'RIFATPARVARLARINING BOLALAR ADABIYOTIGA QO'SHGAN HISSASI HAMDA ASARLARINING PEDAGOGIK VA TARBIYAVIY AHAMIYATI

Saparova Sh.R.,

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotaton: This article highlights the role of children's literature in the educational process and its pedagogical significance. Jadid enlighteners, including Sadriddin Ayniy and Elbek, through their works created as textbooks for children, not only engaged in improving children's reading and writing literacy, but also in expanding their worldview, moral upliftment and spirituality. Ayniy's work "Qiz bola yoki Xolida" is distinguished by its pedagogical and moral significance in children's literature, through which children are taught the value of true beauty, knowledge and enlightenment. Elbek's work "Erk qizig'a" places special emphasis on the education of girls and their development as free and independent individuals in society. The significance of Jadid literature is especially evident in the high attention paid to girls' education. These works served as an important tool in forming spiritual, moral and aesthetic values in students.

Keywords: children's literature, pedagogical approach, Jadid enlighteners, Sadriddin Ayniy, Elbek, education and upbringing, moral upliftment, girls' education, spirituality and knowledge, Jadid women and girls.

Davlatimiz rahbari Shavkat Miromonovich Mirziyoyev 2023-yil 22-dekabrda Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashi yig'ilishida quyidagilarni aytib o'tdilar: "Ma'rifatparvar

ajdodlarimizning merosi bugun biz qurayotgan huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyati uchun poydevor bo'lib xizmat qilishi tabiiy",

"Bu kimgadir yoqadimi yoki yo'qmi, xalqimiz jadid bobolarimiz ko'rsatib bergan yo'ldan og'ishmay borishi kerak. Chunki ularning g'oya va dasturlari yangi O'zbekistonni barpo etish strategiyasi bilan har tomonlama uyg'un va hamohangdir"[12].

Bolalar adabiyoti, bakalavriat bosqichining boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalariga o'qitiladigan muhim fanlardan biridir. Ushbu fanni o'rganish davomida talabalar bolalar uchun mos bo'lgan turli xil tur va janrlarni chuqur o'rganadilar. Bu o'qish jarayoni nafaqat bolalar adabiyotining rivojlanishini, balki boshlang'ich sinf o'quvchilariga o'qish va yozish savodxonligini shakllantirishda qanday foydalanish mumkinligini tushunishga yordam beradi.

Jadid ma'rifatparvarlari, o'z davrining zamonaviy savodli shaxslaridan biri sifatida, bolalar uchun maxsus asarlar yaratishga katta ahamiyat berishgan. Jadid maktablarida darslik sifatida qo'llash uchun turli xil adabiy asarlar yaratilib, bu asarlarning ko'pchiligi pedagogik maqsadlar uchun xizmat qilgan. Sadriddin Ayniy va Elbek kabi buyuk ijodkor va pedagoglar, aynan bolalar uchun mo'ljallangan darsliklarni yaratishda faol ishtirok etishgan.

Sadriddin Ayniyning "Tahzib us-sibyon", "Qiz bola yoki Xolida", "Eski maktab", "Ahmadi devband" kabi asarlari bolalar adabiyotining eng yaxshi namunalaridan hisoblanadi. Ayniy bu asarlarda o'zining pedagogik faoliyatini mukammal tarzda aks ettirgan va o'qish jarayonini osonlashtiradigan kichik hikoyalar, masallar, she'rlar bilan boyitgan. Aynan shu tarzda, bolalar o'qish va tushunish jarayonida samarali o'rganadilar.

Elbekning "Bilim", "O'mak", "Go'zal yozg'ichlar" kabi o'qish kitoblari ham shu maqsadga yo'naltirilgan. Elbek o'z asarlarida bolalarning dunyoqarashini kengaytirish, ularning axloqiy va estetik ta'limotlarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratgan. Bu kitoblar turli janrlardagi asarlar bilan boyitilib, bolalar uchun nafaqat o'qish jarayonini osonlashtiradi, balki ularning estetik didini ham shakllantiradi.

Shunday qilib, bolalar adabiyotining o'quv jarayoniga kiritilishi, nafaqat bolalar uchun mos bo'lgan turli xil janrlarni o'rganishga, balki pedagogik yondashuvlarni amalda qo'llashga yordam beradi. Jadid ma'rifatparvarlarining asarlari esa boshlang'ich maktab o'quvchilari uchun nafaqat o'qish, balki dunyoqarashni kengaytirish va ma'naviyatni oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilgan.

Sadriddin Ayniy tomonidan yozilgan "Qiz bola yoki Xolida" asari 30 ta darsga mo'ljallangan, aynan qizlar maktabi uchun yaratilgan darslik sifatida ahamiyat kasb etadi. Ushbu asar, ayniqsa, bolalar adabiyotida o'zining pedagogik va axloqiy ahamiyati bilan e'tiborni tortadi. Ayniy bu asarni, o'zi hayotda ko'rgan va boshidan kechirgan voqealar asosida yaratgan. Shuningdek, uning qizining ismi ham Xolida bo'lib, asardagi Xolida nomli birinchi qahramoni ham aynan o'sha davrning tarbiyaviy va ma'rifiy masalalarini aks ettiradi. Asar orqali Ayniy, bolalarga axloqiy yuksalishning ahamiyatini, shuningdek, haqiqiy go'zallik va haqiqiy boylikning faqat tashqi ko'rinishdan iborat emasligini tushuntirishni maqsad qilgan.

Asarda Xolida boshida erka, tantiq va chiroyli kiyinishga juda qiziqqan qiz sifatida tasvirlanadi. U o'zini go'zal, pokiza va chiroyli kiyimda ko'rishni istaydi. Dugonalari orasida ham faqat chiroyli va hashamatli kiyingan qizlarni tanlab, oddiy, kamtarin kiyimdagi boshqa qizlarga e'tibor bermasdi. Xolida faqat tashqi ko'rinishni muhim deb bilardi va buni hayotining eng asosiy jihati deb o'ylardi. U ko'proq tilla-taqinchoqlar va kiyimlar bilan qiziqar, o'zining tashqi go'zalligini ko'rsatish uchun doimo chiroyli bo'lishga intilardi.

Biroq, Xolidaning hayoti bir kunda kutilmaganda o'zgaradi. Bir kun u Fotima ismli bir qizni uchratadi. Fotima tashqi ko'rinishi bilan Xolidaga nisbatan ancha oddiyroq bo'lsa-da, uning maqsadi boshqacha edi. Fotima maktabga borishni, bilim olishni, ilmi va aqli bo'lishni orzu qilardi. Uning bu intilishlari Xolida uchun yangilik bo'ldi. Fotimaning tashqi go'zallikdan ko'ra, ichki go'zallikka, bilimga va ma'rifatga e'tibor qaratayotganini ko'rgan Xolidada ham bunday istaklar uyg'ondi.

Fotimaning bu xulq-atvori va yuksak maqsadlari Xolidaning dunyoqarashini o'zgartiradi. U endi tashqi go'zallikdan ko'ra, bilim va ma'naviyatni o'zining haqiqiy go'zalligi deb bilib, maktabga borishga qaror qiladi. Xolida, shu bilan birga, "Xolida maktabga boradi" va "Xolida xat-savoddan

xalqaro ilmiy-nazariy anjuman materiallari

o'zga narsani xohlamaydi" kabi kichik asarlarda o'zining yangi qadriyatlari haqida o'ylashni boshlaydi.

Sadriddin Ayniy asarda Xolida orqali bolalarga haqiqiy go'zallikning, ilmlilik va ma'rifatning nafaqat tashqi ko'rinishga, balki ichki dunyoga bog'liqligini ko'rsatishga intilgan. Xolida o'zgarib, u maktabga borishni, bilim olishni, yaxshi odam bo'lishni orzu qila boshlaydi. Ushbu asar orqali Ayniy, bolalar uchun ilm olish va ma'rifatga intilishning naqadar muhimligini o'rgatadi. Xolida o'zini tashqi ko'rinishiga qarab emas, balki ichki dunyosiga, ma'naviyati va bilimiga qarab baholashni o'rganadi.

Ayniy "Qiz bola yoki Xolida" asarida nafaqat qizlarning tarbiyasi, balki ularning axloqiy o'zgarishi va dunyoqarashining shakllanishi haqida ham o'z fikrlarini ifodalaydi. Bu asar, bolalarga ilm olish, o'zini rivojlantirish va haqiqiy go'zallikka intilish haqida katta dars beradi. Ayniyning bu asari, hozirgi kunda ham boshlang'ich ta'limda qadrlanadigan va tarbiyaviy jihatdan o'rgatadigan muhim asarlardan biri hisoblanadi.

Jadid ma'rifatparvarlari, o'zlarining adabiy asarlari orqali nafaqat o'g'il bolalar, balki qizlarning ta'lim olishiga ham katta e'tibor berishgan. Elbek 1925-yilda yaratgan "Go'zal yozg'ichlar" asari boshlang'ich maktablarning 4-sinf o'qish kitobi sifatida o'quvchilarga taqdim etilgan. Ushbu darslikda, Elbekning o'z asarlari bilan birga, jadid ijodkorlari — Cho'lpon, Botu va boshqa ma'rifatparvarlarning asarlari o'rin olgan. O'qish kitobda Elbekning "Erk qizig'a" she'ri kiritilgan bo'lib, asarning asosiy maqsadi nafaqat o'qish jarayonini osonlashtirish, balki qizlarning bilim olishiga, o'z ustida ishlashiga va jamiyatda o'z o'mini topishiga yo'naltirilgan.

Asarda, qizlarning jamiyatda erkin, o'z o'mini topgan shaxslar sifatida rivojlanishiga katta urg'u berilgan. Shuningdek, qizlarning baxtli yashashi, o'z maqsadlariga erishish va dunyoqarashlarini kengaytirish muhim ahamiyatga ega ekanligi ko'rsatiladi. Bu asarda, qizaloqning baxtli yashashiga va uning har bir kulgusi uchun tabiatning ham tayyor bo'lishiga alohida e'tibor qaratilgan.

Ushbu asarni o'qitish orqali, o'qituvchilar qizlarga o'zlarini rivojlantirish, bilim olish va jamiyatda muhim o'rin egallash haqida tushuncha berishadi. Bu, ayniqsa, o'sha davrda, qizlar uchun ta'lim olishning katta ahamiyatga ega bo'lgani hisobga olinsa, juda muhim pedagogik xabar edi.

Sadriddin Ayniy, Elbek va boshqa jadid yozuvchilari qizlarning ta'lim olishiga, rivojlanishiga katta ahamiyat berishgan. Bu adabiyot vakillari, o'g'il bolalar ta'lim olishida erkin bo'lishlari bilan birga, qizlar ham ilm olishga, o'zligini anglashga va jamiyatda o'z o'mini topishga haqli ekanligini qat'iy ta'kidlab o'tishgan. Ayniy, Elbek va ularning yaqin do'stlaridan bo'lgan jadid ijodkorlari, qizlarni faqat uy ishlariga emas, balki ilm olish va ma'rifatga, dunyoqarashlarini kengaytirishga chaqirishgan.

Behbudiy, Avloniy, Qodiriy, Cho'lpon, Fitrat, Sadriddin Ayniy, Elbek, Botu kabi taniqli jadid ijodkorlari bilan bir qatorda, ko'plab jadid ayol-qizlar ham ta'lim olish, o'z maqsadlariga erishish va adabiyotga qo'shgan ulkan hissalar bilan o'z izlarini qoldirgan va qizlarning ilm olishiga, ular uchun yangi imkoniyatlar yaratishga, jamiyatda teng huquqlarga ega bo'lishlariga intilishgan. Ular, o'z asarlari va faoliyatlari orqali, faqat o'z zamonalarining o'quvchilari, balki kelajakdagi avlodlar uchun ham namunali misollarni yaratganlar. Jadid ma'rifatparvarlarining bu sa'y-harakatlari, hozirgi kunda ham qadrlanib, qadriyatlar tizimini shakllantirgan va o'zgarishlarga sabab bo'lgan.

(Quyidagi berilgan test orqali ushbu mavzuni mustahkamlash yoki jadvaldagi havoladan nusxa olish orqali bu testni telegram tarmog'ida onlayn bajarish mumkin.)

Telegramda quyidagi test kiritilgan	@QuizBot quiz:NbPCjd0z
Bu testni boshlash uchun link:	https://t.me/QuizBot?start=NbPCjd0z
Guruhda testni boshlash uchun link:	https://t.me/QuizBot?startgroup=NbPCjd0z
*Telegramdagi QuizBot testining QR kodi:	

Test:

1. Sadriddin Ayniy "Qiz bola yoki Xolida" asarida qaysi qahramonning o'zgarishi tasvirlanadi?

- A) Fotima
- B) Xolida

D) Ayniyning o'zi

E) Dugonalar

To'g'ri javob: B) Xolida

2. "Qiz bola yoki Xolida" asarining maqsadi nima?

A) Tashqi go'zallikni oshirish

B) Qizlarga faqat tashqi ko'rinishga e'tibor berishni o'rgatish

D) Xolida va Fotima o'rtasidagi do'stlikni ko'rsatish

E) Bolalarga ilm olish va ma'rifatning ahamiyatini tushuntirish

To'g'ri javob: E) Bolalarga ilm olish va ma'rifatning ahamiyatini tushuntirish

3. Elbekning "Erk qizig'a" asari qanday maqsadni ko'zlagan?

A) Qizlarning faqat o'qishini ta'minlash

B) Qizlarning bilim olishiga va jamiyatda o'z o'rnini topishga yordam berish

D) Qizlarga faqat chiroyli bo'lishni o'rgatish

E) Faqat qizlar uchun ma'rifat tarqatish

To'g'ri javob: B) Qizlarning bilim olishiga va jamiyatda o'z o'rnini topishga yordam berish

4. Sadridin Ayniy "Qiz bola yoki Xolida" asarida qanday pedagogik yondashuvni amalga oshirgan?

A) Xolida va Fotima o'rtasida faqat tashqi ko'rinishga qaratilgan taqqoslash

B) Ilm olish va ma'rifatning ahamiyatini bolalarga tushuntirish

D) Bolalarni faqat estetik jihatdan tarbiyalash

E) O'qish jarayonini yanada murakkablashtirish

To'g'ri javob: B) Ilm olish va ma'rifatning ahamiyatini bolalarga tushuntirish

5. "Erk qizig'a" asarida qizlarning baxtli yashashi qanday tasvirlanadi?

A) Ularning tashqi ko'rinishiga katta e'tibor berish bilan

B) Faqat ilm olishga qaratilgan

D) Baxtli bo'lishga intilish va dunyoqarashlarini kengaytirish

E) Qizlarni uy ishlaridan boshqa narsaga qiziqalmaslik

To'g'ri javob: D) Baxtli bo'lishga intilish va dunyoqarashlarini kengaytirish

6. Jadid ma'rifatparvarlarining asarlarini o'qitishda qaysi qadriyatlar shakllanadi?

A) Faqat tashqi ko'rinishga e'tibor berish

B) Ilm olish va ma'rifatga intilish

D) Jamiyatda o'z o'rnini topmaslik

E) Faqat qizlar uchun ta'lim

To'g'ri javob: B) Ilm olish va ma'rifatga intilish

7. Sadridin Ayniy qaysi asarida Xolida va Fotima o'rtasidagi do'stlikni tasvirlaydi?

A) "Ahmadi devband"

B) "Eski maktab"

D) "Qiz bola yoki Xolida"

E) "Tahzib us-sibyon"

To'g'ri javob: D) "Qiz bola yoki Xolida"

8. Elbekning "Go'zal yozg'ichlar" o'qish kitobida qaysi janrlardagi asarlar berilgan?

A) hikoyalar, masallar, she'rlar

B) Faqat she'rlar

D) Faqat masallar

E) Faqat dramalar

To'g'ri javob: A) hikoyalar, masallar, she'rlar

9. Sadridin Ayniyning "Qiz bola yoki Xolida" asarining bolalarga ta'siri qanday?

A) Tashqi go'zallikni oshirishga chaqirish

B) Ilm olish va ma'rifatning ahamiyatini tushuntirish

D) Faoliyatni faqat maktabda o'qish bilan cheklash

E) Bolalarga moliyaviy boylikni o'rgatish

To'g'ri javob: B) Ilm olish va ma'rifatning ahamiyatini tushuntirish

10. Nima deb o'ylaysiz, jadid ayol-qizlariga nima uchun alohida e'tibor berilgan?

- A) Faqat uy ishlarini bajarish uchun
- B) Erkin fikr yuritishdan cheklanish uchun
- D) Faqat adabiyotga e'tibor qaratish uchun
- E) Jamiyatda teng huquqlarga ega bo'lish uchun

To'g'ri javob: E) Jamiyatda teng huquqlarga ega bo'lish uchun

Xulosa. Jadid ma'rifatparvarlarining bolalar adabiyotiga qo'shgan hissasi, ayniqsa, bolalar uchun mo'ljallangan pedagogik asarlarning yaratilishida o'zini ko'rsatgan. Ayniy va Elbek kabi jadid ma'rifatparvarlari o'z asarlari orqali o'quvchilarga nafaqat savodxonlik, balki ichki go'zallik, ilm olish va axloqiy yuksalishni ham o'rgatishga harakat qilgan. Ayniqsa, qizlar ta'limiga katta ahamiyat berilishi, jadid adabiyotining o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish, ularning jamiyatda o'z o'mini topishiga xizmat qilganini ko'rsatadi. Bu asarlar bugungi kunda ham o'quv jarayonida tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lib, yosh avlodni ma'naviy va axloqiy jihatdan rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Saparova Sh.R. Elbekning asarlaridan foydalanib bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirish. Miasto przyszlosci. Vol. 46(2024) 221-226-b.
2. Saparova Sh.R. The classification of Elbek poems in 5 directions. 2021-yil, dekabr. 175-bet.
3. Saparova Sh.R. Elbek o'zbek tili va adabiyotini o'qitish metodikasining asoschisi // Boshlang'ich ta'lim mazmunini takomillashtirish: o'quv dasturi-o'qituvchi-baholash xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. Buxoro-2023. 352-355-betlar
4. Saparova Sh.R. Elbek philologist, teacher, children's poet // Boshlang'ich ta'limning zamonaviy tendentsiyalari: Ta'lim va tarbiya integratsiyasi" III Xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiyasi Jizzax shahri. 2023-yil 4-may. 75-78-betlar
5. Saparova Sh.R. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun Elbekning yaratgan darsliklari // Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar xalqaro ilmiy-metodik jurnal. 2023-yil aprel. 68-77-betlar.
6. Saparova Sh.R. "Both creative and teacher" Filologik tadqiqotlarning yangi bosqichi: Zamonaviy tendensiyalar va istiqbollar xalqaro-ilmiy-amaliy anjuman materiallari. 2023-yil 15-may. 230-232-betlar.
7. Saparova Sh.R. Jadidchi Elbekning bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirishdagi hissasi. Journal of universal science research. 15.12.2023. ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF(2023)-3,778 Volume-1, Issue-12. 246-256-betlar.
8. Saparova Sh.R. Improving the Methodology of Teaching Children's Literature Using Elbek's Textbook "Go'zal yozg'ichlar" AMERICAN Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 01, Issue 10, 2023ISSN (E): 2993-2769. P-564-572
9. Saparova Sh.R. Implementation of Elbek's Works in Teaching Children's Literature //Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education (2994-9521). – 2024. – T. 2. – №. 3. – C. 191-198.
10. Saparova Sh.R. Elbek va Sadridin Ayniy asarlaridan foydalanib bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirishning pedagogik xususiyatlari // Ta'limda istiqbolli izlanishlar. 10.08.2024.

OLIY TA'LIMDA TARIXIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Shonazarova I.,

Urganch davlat pedagogika institutining mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya Maqolada oliy ta'lim muassasasi talabalarida tarixiy tafakkurni shakllantirish va takomillashtirish ta'lim jarayonining muhim maqsadlarini ifoda etishdagi ahamiyati. Shuning bilan birga ushbu maqolada tarixiy tafakkurni rivojlantirishning nazariy asoslari keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: tarixiy tafakkur, "tarixiy ong", "tarixiy xotira", mustaqil fikrlash, qadriyatlar, kreativ fikrlash, tarix falsafasi, falsafa, sotsiologiya, iqtisod

Xamidov Obidjon Xafizovich. SAN'AT VA PEDAGOGIK TA'LIMDA AN'ANAVIY QADRIYATLAR HAMDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR INTEGRATSIYASI	3
--	---

I SHU'BA. SAN'AT VA PEDAGOGIK TA'LIMNING IJTIMOIIY-FALSAFIY VA ANTROPOLOGIK ASOSLARI

Safaraliev B. S., Nasrullayeva H. Z., Motorina I. E. ATTRAKTIVNIYE RESURSY - OSNOVY DLYA PROEKTIROVANIYA KULTURNO - POZNAVATELNOGO TURA	5
M. B. Yuldashyeva, Y. A. Tayshkanova, I. E. Motorina. POPULYARIZATSIYA KULTURNO-POZNAVATELNOGO TURIZMA I PRIOBYENIYE MOLODEZHI K TSENNOSTYAM KULTURNOGO NASLEDIYA	5
Tursunova M. G., Taygunshoyeva Ch. S., OSOBNOSTI FORMIROVANIYE TOLEPANTNOSTI V PODROSTKOVOM VOZRASTE	11
Smagulova Sh.K., Almatova H.A. SOVREMENNYYE TENDENTSIY V IZMENENII TOPONIMOV KAZAKHSTANA	18
Suvanov O. IJTIMOIIY HAYOT RIVOJIDA GERONTOPEPAGOGIKA	25
Shokirova D.U. KITOBXONLIK MADANIYATI VA IJODIY TAFAKKUR	30
Saidova M.E. BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA AXLOQIY IDEALNI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY PEDAGOGIK ASOSLARI	32
Saparova Sh.R. JADID MA'RIFATPARVARLARINING BOLALAR ADABIYOTIGA QO'SHGAN HISSASI HAMDA ASARLARINING PEDAGOGIK VA TARBIYAVIY AHAMIYATI	37
Shonazarova I. OLIY TA'LIMDA TARIXIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	39
Nuriddinova D.I. BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA SHAXSLARARO MUNOSABAT MADANIYATINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI	43
O.R.Ortikov. ZAMONAVIY JAMIYATDA MA'NAVIY-AXLOQIY QADRIYATLARINING O'RNI	46
Jamolova L.I. AHMAD DONISH TA'LIMOTIDA O'ZGARISHLAR FALSAFASI VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR BILAN UYG'UNLASHUV	48
Shokirova M.B. BARQAROR RIVOJLANISHNING ASOSIY TAMOIYILLARI VA EKOLOGIK TA'LIMDAGI MUAMMOLAR	53
Olimova N.O. 7-SINFI O'QUVCHILARIDA «TARBIYA» FANI ORQALI INSONPARVARLIK G'OYALARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARINI TAKOMILLASHTIRISH	57
Abdumannotov Elbek Abdumajitovich. TALABALARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA TURIZM PEDAGOGIKASINING MA'RIFIY TEXNOLOGIYALARINI RIVOJLANTIRISH	59
Saidnazarova Gulshan Bolta qizi. IMOM ISMOIL AL-BUXORIY ILMIY MEROSNING ZAMONAVIY TA'LIMDAGI AHAMIYATI	62
Jurayev B.T. SOMONIYLAR DAVRIDA KUTUBXONALAR TIZIMI VA ULARNING ILMIY-MA'NAVIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	65
Jasmin Bazarbay. KAZAK HANDBIY TUSYNDAFY AYEL MASELESY ZHENE ISLAMNYY KAZAK KOFAMYNA YKPLALY	68
Muratbekov M.B. FILOSOFSKIE VZGLYADY AL-FARABI KAK OSNOVA RAZVITIYA OBYEKTIVNOGO SOZNIANIYA	71
Jumayeva M.A. PEDAGOGIKA TARIXINI O'QITISHDA JADID MA'RIFATPARVARLARINING ILMIY MEROSIDAN FOYDALANISH METODIKASI	78
Ashurova Marhabo Sayfulloyevna. BUXORO MAKTAB VA MADRASALARINING TA'LIM VA TARBIYA TIZIMIDAGI UZVIYLIGI	81
	83